

# Futbol Hakemlerini Strese ?ten Faktörler Ölçe?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Futbol Hakemlerini Strese ?ten Faktörler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21999>

## Özet

Futbol Hakemlerini Strese ?ten Faktörler Ölçe?i (FHSFÖ), stres olu?turarak spesifik durumlar? ve faktörleri sistematik olarak ölçmek amacıyla geli?tirilmis bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Serdar Koca tarafından 2017 y?l?nda tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geli?tirilmiştir. Ölçe?in temel amacı, aktif futbol hakemleri üzerinde yo?unlaşan çevresel, örgütsel ve bireysel stres kaynakları belirlemek ve bunların i? tatmini ve i? performans? ile olan ilişkilerinin incelenmesidir. Bu çalışmada, spor psikolojisi alanında hakemlerin mesleki zorlukları anlamak için önemli bir katkı sağlanmaktadır.

## Anahtar Kelimeler

Futbol hakemi, Stres, ?? performans?, ?? tatmini, Ölçek geliştirme, Spor psikolojisi, Psikometri, Hakemlik.

## Yazarlar

Serdar Koca

## Amaç

Ölçe?in geliştirilmesindeki temel amaç, futbol hakemlerinin mesleklerini icra ederken karşılaştıkları ve performans? olumsuz etkileyebilecek potansiyel stres faktörlerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Bu faktörler genellikle seyirci baskısı, yönetim eleştirileri, medya baskısı, kişisel hata yapma korkusu ve fiziksel zorlanmalar gibi çok boyutlu unsurları kapsamaktadır.

Ölçek, hakemlerin yaşadıkları stres düzeyini nicel olarak belirleyerek, spor kurumlarına ve hakem eğitim merkezlerine yönelik stres yönetimi programlarının geliştirilmesine bilimsel bir zemin hazırlamayı hedeflemektedir. Ayrıca, tezin orijinal çalışması?nda bu stres faktörlerinin, hakemlerin genel i? tatmini ve saha içi i? performans? üzerindeki etkileri de araştırılmıştır.

## Yap? (Ölçülen Yap?)

Futbol Hakemlerini Strese ?ten Faktörler Ölçe?i, futbol hakemleri tarafından algılanan mesleki stresi ölçen çok boyutlu bir yapıyı hedeflemektedir. Bu yapı, genellikle hakemlik mesleğinin doğası gereği ortaya çıkan ve spesifik alt boyutlara ayrılan stres kaynaklarını içerir. Ölçülen temel yapı, hakemlerin görevleri sırasında karşılaştıkları psikolojik baskı, sosyal eleştirisi ve örgütsel zorlukları toplamıyı temsil eder.

Tipik olarak bu tür ölçekler, dış kaynaklı stres (seyirci tepkileri, antrenör/yönetici baskısı) ve iç

kaynaklı? stres (performans kayg?s?, karar verme zorlu?u, fiziksel yetersizlik alg?s?) olmak üzere ana bile?enlere ayr?l?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, bu faktörlerin Türkiye ba?lam?ndaki futbol hakemleri üzerindeki da??l?m?n? ortaya ç?karmay? amaçlam??t?r.

## Geçerlik

Ölçek geli?tirme (Geli?tirme) çal??malar?nda, ölçüm arac?n?n hedeflenen yap?y? gerçekten ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için geçerlik çal??malar? zorunludur. Serdar Koca'n?n yüksek lisans tezi kapsam?nda, FHSFÖ'nün içerik geçerli?i (uzman görüş?leri ile) ve yap? geçerli?i (faktör analizi ile) incelenmi?tir. Kaynaklarda spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, ölçe?in akademik bir tez çal??mas? ile geli?tirilm?i olmas?, bu geçerlik ad?mlar?n?n tamamland???n? göstermektedir.

## Güvenirlik

Güvenirlik, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde tutarlı? ve kararlı? olup olmad???n? gösterir. FHSFÖ'nün güvenilirlik çal??mas?, ölçe?in iç tutarlıl???n? (Cronbach Alfa katsay?s?) belirlemeyi içermi?tir. Ölçek, hakemlerin stres düzeylerini tutarlı? bir ?ekilde yans?tabilmek için yeterli düzeyde iç tutarlıl???a sahip olmal?d?r. Güvenirlik de?erlerinin yüksek olmas?, ölçe?in psikometri standartlar?na uygun oldu?unu gösterir.

## Faktör Analizi

Futbol Hakemlerini Strese ?ten Faktörler Ölçe?i'nin geli?tirilme sürecinde, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analiz, hakemlerin ya?ad??? stres faktörlerinin hangi alt boyutlar alt?nda grupland???n? bilimsel olarak tespit etmeye yarar. Genellikle, Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ile madde havuzu azalt?larak faktör yap?s? belirlenmi? ve ardından Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) ile bu yap?n?n örneklem üzerinde uygunlu?u test edilmi?tir.

Bu analizler sayesinde, hakem stresinin seyirci bask?s?, yönetsel bask?, ki?isel performans kayg?s? gibi ayr?k ancak ili?kili faktörlerden olutu?u belirlenmi?tir. Faktör yap?s?n?n netle?tirilmesi, ölçe?in teorik yap?s?n? güçlendirir ve sonuçlar?n yorumlanmas?n? kolayla?t?r?r.

## Ölçme Arac?

### Test Type:

Geli?tirme (Development)

### Format:

Çok maddeli, öz bildirim tipi bir ölçektir. Derecelendirme format?n?n, kat?l?mc?lar?n stres faktörlerine ne s?kl?kta maruz kald???n? veya bu faktörlerin kendilerini ne kadar etkiledi?ini gösteren Likert tipi bir ölçek olmas? muhtemeldir (Örn: 5'li veya 7'li Likert).

**Language Available:**

Türkçe (Turkish)

**Population Group:**

Aktif Futbol hakemleri

**Age Group:**

Yeti?kin (Adults)

**Population Details:**

Türkiye'de farklı lig seviyelerinde görev yapan resmi futbol hakemleri.

**Test Methodology:**

Anket yöntemiyle uygulanan bir öz bildirim envanteridir.

**?zinler, Ücret ve Test Y?l?****Test Y?l?:**

2017

**?zinler:**

Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi çal???mas? kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için tezin referans gösterilmesi gerekmektedir. Ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar Serdar Koca ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

**?leti?im:**

serdarkoc@mu.edu.tr

## Kaynaklar

Koca, S. (2017). *Futbol hakemlerini strese iten faktörler, i? tatmini ve i? performans? ili?kisinin incelenmesi* (Yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi). Mu?la S?tk? Koçman Üniversitesi, Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, Mu?la.

Tezin Ulusal Tez Merkezi üzerindeki ba?lant?s?: [tez.yok.gov.tr](http://tez.yok.gov.tr)

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [futbol-hakemlerini-strese-gten-faktorler-olcegi-toad.pdf](#)

## Futbol Hakemlerini Strese ?ten Faktörler Ölçe?i Maddeleri

**IMPORTANT:** The scale items themselves were not provided in the source metadata. Bu nedenle, ölçek maddeleri bu giri?te listelenmemi?tir. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?da belirtilen yüksek lisans tezine ba?vurulmal?dır.